EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 13.5.2015
COM(2015) 252 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Belgian vuoden 2015 kansallisesta uudistusohjelmasta

sekä samassa yhteydessä annettu Belgian vuoden 2015 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Belgian vuoden 2015 kansallisesta uudistusohjelmasta

sekä samassa yhteydessä annettu Belgian vuoden 2015 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97[1] ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011[2] ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen[3],

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat[4],

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 26 päivänä maaliskuuta 2010 Euroopan komission ehdotuksen, jolla käynnistetään uusi kasvu- ja työllisyysstrategia, Eurooppa 2020. Strategian lähtökohtana on tehostaa talouspolitiikan koordinointia, ja siinä keskitytään avainalueisiin, joilla tarvitaan toimia, jotta voidaan parantaa Euroopan mahdollisuuksia vauhdittaa kestävää kasvua ja lisätä kilpailukykyä.

(2) Neuvosto antoi 13 päivänä heinäkuuta 2010 komission ehdotusten pohjalta suosituksen jäsenvaltioiden ja unionin talouspolitiikan laajoista suuntaviivoista (2010–2014) ja hyväksyi 21 päivänä lokakuuta 2010 päätöksen jäsenvaltioiden

[1] EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.
[2] EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.
[3] COM(2015) 252.
[4] P8_TA(2015)0067, P8_TA(2015)0068, P8_TA(2015)0069.

työllisyyspolitiikan suuntaviivoista. Yhdessä nämä muodostavat ns. yhdennetyt suuntaviivat, jotka jäsenvaltioita on kehotettu ottamaan huomioon kansallisessa talous- ja työllisyyspolitiikassaan.

(3) Neuvosto antoi 8 päivänä heinäkuuta 2014 suosituksen Belgian vuoden 2014 kansallisesta uudistusohjelmasta ja lausunnon Belgian vuoden 2014 tarkistetusta vakausohjelmasta. Komissio esitti 28 päivänä marraskuuta 2014 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 473/2013[5] mukaisesti lausuntonsa Belgian alustavasta talousarviosuunnitelmasta vuodeksi 2015[6].

(4) Komissio hyväksyi 28 päivänä marraskuuta 2014 vuotuisen kasvuselvityksen[7], mikä aloitti vuoden 2015 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Komissio hyväksyi samana päivänä asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella myös varoitusmekanismia koskevan kertomuksen[8], jossa se katsoi, että Belgia kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu.

(5) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 18 päivänä joulukuuta 2014 investointien edistämisen, rakenneuudistusten vauhdittamisen ja julkisen talouden vastuullisen ja kasvua edistävän vakauttamisen painopisteet.

(6) Komissio julkaisi 26 päivänä helmikuuta 2015 Belgiaa koskevan vuoden 2015 maaraportin[9]. Siinä arvioitiin Belgian edistymistä 8 päivänä heinäkuuta 2014 hyväksyttyjen maakohtaisten suositusten noudattamisessa. Maaraportti sisältää myös asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laaditun perusteellisen tarkastelun tulokset. Komissio päättelee analyysinsa perusteella, että Belgian makrotaloudessa on epätasapainoja, jotka edellyttävät politiikkatoimia ja seurantaa. Erityisesti tuotteiden ulkoisen kilpailukyvyn kehitykseen liittyy edelleen riskejä ja siihen on syytä kiinnittää huomiota myös jatkossa, koska ulkoisen kilpailukyvyn heikkeneminen uudelleen saattaisi uhata makrotalouden vakautta. Lisätoimet, joilla varmistetaan kustannusparametrien lähentyminen, hidastaisivat työllisyyden heikkenemistä avoimella sektorilla, ja tuntuvaa edistymistä pitkään jatkuneen kustannuseron kaventamisessa voitaisiin vahvistaa siirtämällä verotuksen painopistettä muualle kuin työn verotukseen. Julkinen velka on edelleen suuri, mutta monet tekijät lieventävät siihen liittyviä makrotaloudellisia riskejä.

(7) Belgia toimitti vuoden 2015 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2015 vakausohjelmansa 30 päivänä huhtikuuta 2015. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.

(8) Belgiaan sovelletaan tällä hetkellä vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota ja väliaikaista velkasääntöä vuosina 2014–2016. Komissio antoi 27 päivänä helmikuuta 2015 SEUT-sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan nojalla kertomuksen[10], sillä Belgian edistymisen ei odotettu riittävän velkasäännön noudattamiseen vuosina 2014–2015 ja alijäämälle suhteessa BKT:hen asetettu 3 prosentin viitearvo ylittyi vuonna 2014. Analyysin loppupäätelmä oli, että velkakriteerin olisi katsottava tuolloin täyttyneen ja että alijäämälle asetetun viitearvon ylittyminen oli vähäinen, väliaikainen ja poikkeuksellinen (ja johtui tilastoinnin muuttumisesta). Tämä

5 EUVL L 140, 27.5.2013, s. 11.
6 C(2014) 8800 final.
7 COM(2014) 902.
8 COM(2014) 904.
9 SWD(2015) 21 final/2.
10 COM(2015) 112.

analyysi pitää edelleen pitkälti paikkansa. Vuoden 2015 vakausohjelmassa hallitus kaavailee rakenteellisen rahoitusaseman asteittaista parantamista niin, että julkisen talouden rahoitusasema on rakenteellisin luvuin tasapainossa vuoteen 2018 mennessä. Uudelleenlaskettu rakenteellinen rahoitusasema[11] viittaa kuitenkin siihen, että vuonna 2018 rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen olisi 0,3 prosenttia. Hallitus ei aio ohjelmakaudella saavuttaa keskipitkän aikavälin tavoitetta, joka on 0,75 prosentin rakenteellinen ylijäämä suhteessa BKT:hen. Julkisen talouden velan odotetaan olevan suurimmillaan 106,9 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2015 ja supistuvan vähitellen 102 prosenttiin vuonna 2018. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Toimenpiteitä, joiden avulla tuetaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuodesta 2016 eteenpäin, ei kuitenkaan ole vielä täsmennetty riittävästi. Komission kevään 2015 talousennusteen perusteella menojen nettokasvun odotetaan vuonna 2015 vastaavan menojen kasvulle asetettua vertailuarvoa. On kuitenkin olemassa riski, että siitä poiketaan vuosina 2014–2015 jonkin verran lähinnä vuonna 2014 tapahtuneen lipsumisen vuoksi. Jos politiikka säilyy muuttumattomana, riskinä on myös, että edellytetyltä keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä sopeutusuralta poiketaan merkittävästi vuosina 2015–2016. Siksi molempina vuosina tarvitaan lisätoimenpiteitä. Neuvosto katsoo vakausohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2015 talousennusteen perusteella olevan vaarana, että Belgia ei noudata vakaus- ja kasvusopimuksen määräyksiä.

(9) Liittovaltio on sopinut mittavasta eläkeuudistuksesta, jolla kavennetaan todellisen ja lakisääteisen eläkeiän välistä eroa ja nostetaan jälkimmäistä. Varhaiseläkeikää on määrä edelleen nostaa vuoden 2016 jälkeen niin, että vuonna 2019 se on 63 vuotta ja edellyttää vähintään 42 vuoden työuraa. Suunnitelmien mukaan pidemmällä aikavälillä lakisääteinen eläkeikä nostetaan 65 vuodesta 66 vuoteen vuonna 2025 ja 67 vuoteen vuonna 2030. Suunnitteilla on ottaa asteittain käyttöön eläkepisteisiin perustuva eläkejärjestelmä, jonka mekanismit mukautuvat väestön ja talouden kehitykseen, kuten elinajanodotteen nousuun tai taloudellisen huoltosuhteen muutoksiin. Väestön ikääntymisen vaikutukset poistavan ja julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyden turvaavan vakauttamisstrategian onnistuminen riippuu tämän eläkeuudistuksen nopeasta täytäntöönpanosta. Koska ikääntyneiden työntekijöiden työllistettävyyttä tukevia kannustimia on edelleen vain vähän, eläkeuudistusten rinnalle tarvitaan työllisyystukitoimenpiteitä ja aktiiviseen ikääntymiseen tähtääviä työmarkkinauudistuksia.

(10) Belgian verojärjestelmälle on tyypillistä suuri kokonaisverorasitus, suhteellisen korkeat verokannat ja kapeat veropohjat. Verorasitus kohdistuu erityisen raskaasti työhön. Tämän seurauksena työvoimakustannukset ovat korkeat, mikä estää työpaikkojen luomista, ja verokiilat suuria, mikä luo työttömyysloukkuja. Lisäksi – osittain siksi, että on haluttu alentaa korkeita verokantoja – on yleistä, että veropohjia kaventavat lukuisat verovapautukset, vähennykset, alennetut verokannat ja verotuet, jotka vähentävät tehokkuutta sekä luovat vääristymiä ja mahdollisia porsaanreikiä. Verojärjestelmään sisältyy tiettyjä ympäristön kannalta haitallisia erityispiirteitä. Näiden heikkojen kohtien vuoksi Belgiaa on toistuvasti neuvottu yksinkertaistamaan ja muokkaamaan verojärjestelmäänsä, jotta verorasitusta voidaan tasapainottaa,

[11] Rakenteellinen rahoitusasema, jonka komissio on laskenut uudelleen vakausohjelman tietojen perusteella yhteisesti sovittuja menetelmiä noudattaen.

verotuksen porsaanreikiä tukkia ja vähentää veropoikkeuksilla luotua, toisinaan vahingollista eriytymistä. Kattava verouudistus, jossa muun muassa siirrettäisiin verotuksen painopistettä työn verottamisesta vähemmän kasvua haittaaviin veropohjiin, on toistaiseksi edistynyt vain vähän. Veropohjia, joita voitaisiin laajentaa, ovat esimerkiksi ympäristö- ja kulutusverot sekä tietyntyyppiset rahoitustulot. Siirtämällä verotuksen painopistettä pois työstä ja laajentamalla samalla veropohjia (tarkistamalla nykyisiä verosäännöksiä, tukia, -vapautuksia ja -vähennyksiä) voitaisiin parantaa verojärjestelmän kokonaistasapainoa ja oikeudenmukaisuutta, tukea työllisyyttä, kilpailukykyä ja sosiaalisia ja ympäristöön liittyviä tavoitteita sekä torjua veronkiertoa ja aggressiivista verosuunnittelua.

(11) Belgian työmarkkinoille tyypilliset rakenteelliset ongelmat johtavat edelleen krooniseen työvoiman alikäyttöön ja aggregaattitasolla matalaan työllisyys- ja työssäkäyntiasteeseen. Ongelmat liittyvät lähinnä siihen, että palkkojen ja tuottavuuden välinen kytkös on heikko, ja siihen, että työnteolla on taloudellisia pidäkkeitä. Belgiassa on myös pulaa korkean osaamistason työntekijöistä ja ongelmia osaamisen kysynnän ja tarjonnan kohtaamisessa. Useissa hallituksen tekemissä sopimuksissa viitataan tarpeeseen luoda vahvempi yhteys koulutus- ja työllistämistoimijoiden välillä, jotta voidaan parantaa kieli-, ammatti- ja yleissivistävää koulusta ja kehittää opiskelijoille ja työttömille vaihtoehtoista koulutusta. Edistyminen on kuitenkin hidasta. Nämä rakenteelliset tekijät vaikuttavat työmarkkinoilla erityisen voimakkaasti tiettyihin ryhmiin, kuten nuoriin ja ikääntyneisiin työttömiin sekä maahanmuuttajataustaisiin henkilöihin.

(12) Belgian heikentynyt ulkoinen kilpailukyky aiheuttaa edelleen maan taloudelle makrotaloudellisia riskejä. Talouden ongelmana ovat korkeat työvoimakustannukset, jotka ovat keskimäärin korkeammat kuin naapurimaissa. Palkkakehitys on tarpeen kytkeä tiiviimmin tuottavuuteen ja tehdä palkanmuodostuksesta joustavampaa niin, että talouden sopeutusmahdollisuudet lisääntyvät. Eräiden kohdennettujen toimien avulla on pyritty alentamaan tiettyjen erityisryhmien työvoimakustannuksia ja kaventamaan brutto- ja nettopalkkojen välistä kuilua palkka-asteikon alapäässä. Jos kuilu halutaan kokonaan kuroa umpeen, tarvitaan kuitenkin lisätoimia, jotka riippuvat palkanmuodostusjärjestelmään tehtävistä uudistuksista. Kustannushaitan kertymiseen liittyy työpaikkojen menettäminen, ja se voi lopulta johtaa korjausliikkeeseen, jos asiaan ei puututa. Muita yritysten keskeisiä kustannustekijöitä ovat energiakustannukset ja voimakkaasti säänneltyjen ja kilpailulta suojattujen välituotepalveluiden kustannukset. Ulkoista kilpailukykyä on huomattavasti varaa parantaa myös muiden kuin kustannustekijöiden osalta. Nykyisen hyvinvointitason turvaamiseksi ja parantamiseksi on tuottavuuden lisäämiseen pantava enemmän painoa. Se edellyttää jatkuvaa pyrkimistä arvoketjussa ylempänä oleviin tuotteisiin ja niihin liittyviin palveluihin vahvistamalla innovointimenestystä ja T&K-tulosten hyödyntämistä. Hallinnollisia esteitä olisi vähennettävä ja toteutettava toimenpiteitä, joilla edistetään yrittäjyyttä ja päästetään yritysdynamiikka valloilleen. Erittäin pieni uusien yritysten osuus viittaa siihen, että yritysilmasto ei suosi yritystoiminnan aloittamista ja laajentamista. Haasteena on myös kilpailun lisääminen vähittäiskaupassa ja asiantuntijapalveluissa. Myös julkisen infrastruktuurin pullonkaulojen poistaminen ja pääomakannan laadun ja riittävyyden parantaminen lisäinvestoinneilla erityisesti maantie- ja rautatieinfrastruktuurin osalta vahvistaisi kokonaistuottavuutta.

(13) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Belgian talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2015 maaraportissa. Se on arvioinut myös

vakausohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Belgialle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon ei vain niiden merkityksen Belgian finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyden kannalta vaan myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska unionin yleistä talouden ohjausta on tarpeen tehostaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–4.

(14) Neuvosto on tutkinut Belgian vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto[12] ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.

(15) Neuvosto on tutkinut kansallisen uudistusohjelman ja vakausohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–4,

(16) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana analysoinut myös koko euroalueen talouspolitiikkaa. Neuvosto on antanut tämän analyysin perusteella erityisiä suosituksia jäsenvaltioille, joiden rahayksikkö on euro. Myös Belgian olisi varmistettava, että kyseiset suositukset pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti,

SUOSITTAA, että Belgia toteuttaa vuosina 2015 ja 2016 toimia, joilla se

1. sopeuttaa julkista taloutta kohti keskipitkän aikavälin tavoitetta vähintään 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2015 ja vuonna 2016; käyttää satunnaisvoittoja saattaakseen julkisen talouden velkasuhteen asianmukaiselle laskuuralle; täydentää eläkeuudistusta kytkemällä lakisääteisen eläkeiän elinajanodotteeseen; sopii täytäntöönpanokelpoisesta julkisen talouden tavoitteiden jakamisesta kaikkien hallintotasojen kesken;

2. hyväksyy ja toteuttaa kattavan verouudistuksen, jolla laajennetaan veropohjaa, siirretään verorasitusta pois työn verottamisesta ja poistetaan tehottomia verotukia;

3. parantaa työmarkkinoiden toimivuutta vähentämällä työnteon taloudellisia pidäkkeitä, parantamalla tiettyjen kohderyhmien pääsyä työmarkkinoille sekä puuttumalla osaamisvajeisiin ja osaamisen kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuuteen;

4. palauttaa kilpailukyvyn varmistamalla työmarkkinaosapuolia kuullen ja kansallisten käytäntöjen mukaisesti, että palkkakehitys noudattaa tuottavuuden kehitystä.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

[12] Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.